

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY**

RWR.610.3.18.JM

Wrocław, 19 czerwca 2020 r.

DECYZJA NR RWR 4/2020

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r., poz. 369 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

po uprawdopodobnieniu stosowania przez PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Bielsku-Białej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty całej kwoty pożyczki, o koszt opłaty przygotowawczej, który dotyczy okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy, co może stanowić naruszenie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1083) oraz po złożeniu przez PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Bielsku-Białej, w toku postępowania, zobowiązania do usunięcia skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów poprzez:

1. zamieszczenia, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji, oraz utrzymywania przez okres sześciu miesięcy od daty opublikowania, jednokrotnego oświadczenia o następującej treści:

„W związku z decyzją zobowiązującą Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydaną w dniu sygn., PROFI CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku Białej informuje, że zobowiązała się do usunięcia trwających skutków stosowania praktyki polegającej na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, co w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydanego w dniu 11 września 2019 r. (sygn. C-383/18), mogło naruszać dyspozycję przepisu art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz. 993 ze zm.) i jednocześnie stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2017 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i oraz naruszać zbiorowe interesy konsumentów (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz. 798 i 650). Jednocześnie PROFI CREDIT Polska S.A. informuje, że w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki, o ile została dokonana po dniu 16 maja 2016 r., w celu odzyskania nadpłaconej kwoty istnieje możliwość :

- złożenia pisemnej reklamacji zawierającej aktualny numer rachunku bankowego lub
- złożenia reklamacji pod dedykowanym numerem infolinii (nr), gdzie klient również będzie mógł uzyskać informację o wartości ewentualnego dodatkowego zwrotu oraz zasadach przekazania Spółce informacji o aktualnym numerze rachunku bankowego.

Treść decyzji zobowiązującej Prezesa UOKiK dostępna jest pod adresem www.uokik.gov.pl”

w następujący sposób:

a) w przypadku strony domeny głównej www.proficredit.pl

- białą czcionką [z uwagi na ciemne tło strony] LATO (kod szesnastkowy RGB #ffffff), rozmiar czcionki 14,
- tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,
- w górnej części strony głównej domeny proficredit.pl, pod formularzem kontaktowym, bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu z każdej strony,
- fragment: „decyzją zobowiązującą Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów” będzie stanowić hipertączę prowadzące do strony internetowej https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf,

b) w przypadku pozostałych stron internetowych tj. <http://lp.proficredit.pl>,
<http://warszawa.proficredit.pl>, <http://pogotowiegotowkowe.info>,
<http://bielskobiała.proficredit.pl>, <http://poznan.proficredit.pl>,
<http://wroclaw.proficredit.pl>, <http://opole.proficredit.pl>,
<http://katowiceschod.proficredit.pl>, <http://katowiczachod.proficredit.pl>,
<http://krakow.proficredit.pl>, <http://lublin.proficredit.pl>, <http://rzyszow.proficredit.pl>,
<http://kielce.proficredit.pl>, <http://bialystok.proficredit.pl>, <http://torun.proficredit.pl>,
<http://gdansk.proficredit.pl>, <http://olsztyn.proficredit.pl>, <http://lodz.proficredit.pl>,
<http://szczecin.proficredit.pl>, <http://bydgoszcz.proficredit.pl>,
<http://zielonagora.proficredit.pl>, <http://pozyczkiwarszawa.proficredit.pl>

- czarną czcionką [z uwagi na białe tło strony] ARIAL (kod szesnastkowy RGB #000000), rozmiar czcionki 14,
- tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,
- w górnej części każdej z ww. stron internetowych obok formularza kontaktowego, bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu z każdej strony,
- fragment: „decyzją zobowiązującą Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów” będzie stanowić hipertączę prowadzące do strony internetowej https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf,

2. dokonanie zwrotu - w ramach przysporzenia konsumenckiego - części opłaty przygotowawczej, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki, tym konsumentom, którzy w okresie od dnia 16 maja 2016 r. do dnia zaniechania praktyki, tj. do dnia 11 września 2019 r., spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie i złożą reklamację, o której mowa w pkt I.1. niniejszej decyzji.

Zwrotu PROFICREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej dokona, stosując tzw. metodę liniową, w terminie 30 (trzydziestu) dni od złożenia reklamacji, na numer rachunku bankowego wskazany w reklamacji.

3. ustanowienie uprzywilejowanego trybu przyjmowania i rozpatrywania reklamacji składanych przez konsumentów w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki, dokonaną w okresie od 16 maja 2016 r. do 11 września 2019 r., poprzez umożliwienie składania wniosków reklamacyjnych także za pośrednictwem dedykowanej infolinii, przy jednoczesnym ograniczeniu okresu rozpatrywania przedmiotowych reklamacji do 14 dni.

II. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r., poz. 369 ze zm.), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów -

nakłada się na PROFI CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej, obowiązek złożenia sprawozdania z wykonania przyjętego zobowiązania przez przedłożenie, w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji, informacji o stopniu realizacji ww. zobowiązania.

Ww. sprawozdanie powinno zawierać następujące informacje:

1. ilość reklamacji, o których mowa w punkcie I.1. sentencji decyzji, które wpłynęły do PROFI CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej wraz z informacją o sposobie ich załatwienia,
2. przestania skanu oświadczenia zamieszczonego na stronie internetowej PROFI CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej.

III. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 256 ze zm.), w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2019 r., poz. 369 ze zm.), umarza się postępowanie w sprawie stosowania przez PROFI CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w:

1. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na niepodaniu w umowach zawieranych z konsumentami, z wykorzystaniem wzorców umów, informacji, o których mowa w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 993 ze zm.):

a) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki gotówkowej” - wersja Bonus

➤ informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy pożyczki, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 tej ustawy,

➤ informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności o prowizji, opłacie przygotowawczej oraz opłacie za „Twój Pakiet”, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 tej ustawy,

b) wzorzec umowy „Umowa pożyczki gotówkowej” - wersja Standard

– informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy pożyczki, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 tej ustawy,

– informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności o prowizji i opłacie przygotowawczej, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 tej ustawy,

2. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez nieobniżanie całkowitego kosztu pożyczki o wartość oprocentowania pożyczki, prowizji i ceny "Twojego Pakietu" dla skróconego okresu obowiązywania umowy w przypadku częściowej, przedterminowej spłaty pożyczki, co mogło stanowić naruszenie art. 49 ust. 2 w zw. z art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

UZASADNIENIE

1. W dniu 7 czerwca 2017 r., postanowieniem Nr RWR-37/2017, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK, Prezes Urzędu) w oparciu o własny monitoring i obserwację działań podejmowanych przez podmioty działające na rynku finansowym, m.in. w zakresie treści wzorców umów, wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy w związku z działalnością prowadzoną przez PROFI CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej (dalej: Spółka, PROFI, Pożyczkodawca), nastąpiło

naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przeprowadzona analiza materiału dowodowego, zebranego w trakcie ww. postępowania wyjaśniającego pozwoliła Prezesowi UOKiK stwierdzić, że Spółka może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Mając powyższe na uwadze - postanowieniem Nr RWR-36/2018 z dnia 17 września 2018 r. - Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w:

I. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na niepodaniu w umowach zawieranych z konsumentami, z wykorzystaniem wzorców umów, informacji, o których mowa w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1083):

a) wzorzec umowy p.n. „Umowa pożyczki gotówkowej” -wersja Bonus

➤ brak informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 tej ustawy,

➤ brak informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności o prowizji, opłacie przygotowawczej oraz opłacie za „Twój Pakiet”, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 tej ustawy,

b) wzorzec umowy „Umowa pożyczki gotówkowej” - wersja Standard

➤ brak informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 tej ustawy,

➤ brak informacji o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności o prowizji i opłacie przygotowawczej, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 tej ustawy,

II. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez nieobniżanie całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty całej kwoty pożyczki, o koszt opłaty przygotowawczej, który dotyczy okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy, co może stanowić naruszenie art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim,

III. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez nieobniżanie całkowitego kosztu pożyczki o wartość oprocentowania pożyczki, prowizji i ceny "Twojego Pakietu" dla skróconego okresu obowiązywania umowy w przypadku częściowej, przedterminowej spłaty pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 49 ust. 2 w zw. z art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

2. Natomiast - postanowieniem Nr RWR 37/2018 dnia 17 września 2018 r. - Prezes zaliczył w poczet materiału dowodowego przedmiotowego postępowania materiał dowodowy zebrany w trakcie postępowania wyjaśniającego (sygn. akt: RWR-403-6/17/JM), tj.:

- pismo PROFI Credit Polska Sp. z o.o. z dnia 5 lipca 2017 r. wraz z załącznikami,
- pismo PROFI Credit Polska Sp. z o.o. z dnia 22 listopada 2017 r. wraz z załącznikami.

Jednocześnie Prezes UOKiK wezwał Spółkę do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów.

3. W toku postępowania Pożyczkodawca ustosunkował się do postawionych zarzutów w piśmie z dnia 9 października 2018 r.

W odniesieniu do zarzutu, związanego z niewypełnieniem obowiązku informacyjnego, wynikającego z art. 30 ust. 1 pkt 7 i 10 ustawy o kredycie konsumenckim, Spółka powołała się na treść dyrektywy nr 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (dalej: Dyrektywa). W myśl art. 10 ust. 2 pkt g) Dyrektywy, w umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili

zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy. Natomiast zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim umowa o kredyt konsumencki powinna określać „rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia;”.

Jak wynika z brzmienia przepisu Dyrektywy, obowiązek podawania założeń ma odnosić się wyłącznie do rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO), który ze swej istoty stanowi hipotezę ustaloną w oparciu o założenia narzucone przez ustawodawcę w załączniku nr 4 do ustawy o kredycie konsumenckim. Tym samym przyjęcie „z góry” tych założeń ma pozwolić Pożyczkodawcy na obliczenie i wpisanie do umowy wysokości RRSO.

Jednocześnie Spółka wskazała, iż w pkt 1 Części C1 umowy pożyczki podane zostały warunki zaciągniętej pożyczki, a w szczególności jej koszty.

W odniesieniu do zarzutu, związanego z naruszeniem art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, Spółka wskazała, że we wzorcach umów znajdują się postanowienia, iż cyt.: „(...) w przypadku spłaty części całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta przed terminem określonym w Umowie, Całkowity Koszt Pożyczki ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania Umowy, chociażby Pożyczkobiorca poniósł je przed tą spłatą. (...) kosztami tymi są prowizja, cena „Twojego Pakietu” oraz odsetki umowne.”

Jednocześnie Spółka wskazała, że cyt.: „(...) zgodnie z literalnym brzmieniem art. 49 ust. 1 uokk, całkowity koszt kredytu powinien ulegać obniżeniu wyłącznie o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy. Tym samym, w przypadku przedmiotowej spłaty koszty niedotyczące tego okresu nie będą pomniejszały całkowitego kosztu kredytu. W konsekwencji, jednorazowe koszty, których wysokość jest niezależna od terminu spłaty kredytu (i tym samym, które nie dotyczą okresu, o który został skrócony czas kredytowania), nie powinny podlegać obniżeniu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu (np. opłata przygotowawcza).” Powołała się przy tym na stanowisko zaprezentowane w doktrynie (np. M. Stanisławska (red.) „Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz.” 2018 r.), jak i w orzecznictwie (np. wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 20 grudnia 2017 r., sygn. akt III Ca 1489/17). Zdaniem PROFI, charakter opłaty przygotowawczej, jako opłaty stanowiącej koszt, który w żaden sposób nie jest zależny od terminu spłaty kredytu został także potwierdzony w dotychczasowej praktyce orzeczniczej Prezesa UOKiK np. w decyzji RLU 08/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r. Spółka wskazała również, że wysokość opłaty przygotowawczej, którą pobiera od konsumentów, obejmuje tylko część bezpośrednich kosztów, jakie ponosi w związku z podjęciem określonych czynności związanych z zawarciem umowy i uruchomieniem kredytu. Tabela przedstawiająca szczegółowe informacje na temat kosztów uwzględnionych w kalkulacji tej opłaty, została dołączona do pisma z dnia 22 listopada 2017 r. (por. pismo Spółki dołączone do niniejszego postępowania Postanowieniem nr 37/2018 z dnia 17 września 2017 r.)

Spółka wskazała również, że w związku ze stanowiskiem Prezesa UOKiK i Rzecznika Finansowego w sprawie art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, powstała niejednolita linia orzecznictwa sądowego, co skutkowało wystąpieniem Sądu Rejonowego w Lublinie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) z pytaniem prejudycjalnym w zakresie mającym znaczenie dla przedstawionego przez Prezesa UOKiK i Rzecznika Finansowego stanowiska dotyczącego art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Podsumowując swoje stanowisko Spółka podała, że praktyka polegająca na nieobniżaniu całkowitego kosztu pożyczki o koszt opłaty przygotowawczej w przypadku przedterminowej wcześniejszej spłaty całej kwoty pożyczki, jest zgodna z brzmieniem art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, a o ewentualnej jej niezgodności z ww. art. 49 można byłoby mówić w przypadku, gdy kredytodawca stosowałby taką praktykę po wydaniu przez TSUE

orzeczenia, że w przypadku wcześniejszej spłaty całości kredytu następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów, niezależnie od ich charakteru.

4. Dodatkowo, odpowiadając na pisma Prezesa Urzędu Spółka:

- a) w piśmie z dnia 15 listopada 2018 r. podała, że wzorce umów, których analiza była podstawą do przedstawienia PROFI zarzutów, uległy modyfikacji (zmian dokonano 21 lipca 2017 r., 13 listopada 2017 r., 1 marca 2018 r. oraz 25 maja 2018 r.). Spółka przesłała wzorce umów, obowiązujące w obrocie z konsumentami na dzień 15 listopada 2018 r. wskazując jednocześnie, że stosuje nowe wzorce umów zawieranych na odległość tj. „Umowę O [on-line-PROFI CREDIT] od dnia 23 kwietnia 2018 r. oraz „Umowę O [on-line LendUp] od dnia 14 października 2018 r. (PROFI jest właścicielem marki „LendUp”)”; Zmiany powyższe nie odnosiły się do przyjętych przez Spółkę uregulowań dot. zwrotu opłaty przygotowawczej w przypadku wcześniejszej całkowitej tj. kwestii objętych zarzutem z pkt I sentencji decyzji.
- b) w piśmie z dnia 30 stycznia 2019 r. podtrzymała swoje stanowisko w kwestii dotyczącej art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim.

5. Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 6 listopada 2019 r.). PROFI skorzystało z ww. uprawnień. Po zapoznaniu się ze zgromadzonym materiałem dowodowym Spółka poinformowała, że od września 2019 r. dokonała zmiany zasad rozliczeń kosztów pożyczki w przypadku wcześniejszej jej spłaty oraz wniosła o wyrażenie zgody na zgłoszenie dodatkowych informacji i wniosków do dnia 29 listopada 2019 r.

6. W pismach z dnia 29 listopada 2019 r. i z dnia 31 stycznia 2020 r. Spółka wniosła o wydanie decyzji w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej: uokik), przedstawiając zobowiązanie do podjęcia następujących działań:

- a) stosowania przez Spółkę zasad rozliczania proporcjonalnego (metoda liniowa) zwrotu także opłaty przygotowawczej w przypadkach dokonywania przez klientów przedterminowej spłaty pożyczki, proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki,
- b) dokonania przez Spółkę - w ramach przysporzenia konsumenckiego - zwrotu części opłaty przygotowawczej proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki w związku z jej wcześniejszą spłatą, konsumentom, którzy w okresie od dnia 16 maja 2016 r. do 11 września 2019 r. spłacili pożyczkę w terminie wcześniejszym niż przewidziany w umowie i złożą do Spółki reklamację z żądaniem zwrotu; zwrot części opłaty przygotowawczej zostanie dokonany w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia konsumenta,
- c) ustanowienia przez Spółkę uprzywilejowanego trybu przyjmowania i rozpatrywania reklamacji składanych przez konsumentów, w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki dokonaną w okresie od 16 maja 2016 r. do 11 września 2019 r., poprzez umożliwienie składania wniosków reklamacyjnych także za pośrednictwem dedykowanej Infolinii, przy jednoczesnym ograniczeniu okresu rozpatrywania przez Spółkę reklamacji do 14 dni,
- d) zamieszczenia, w terminie w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, oraz utrzymywania przez okres 6 miesięcy na stronach internetowych Spółki www.proficredit.pl, <http://lp.proficredit.pl>, <http://warszawa.proficredit.pl>, <http://pogotowiegotowkowe.info>, <http://bielskobiala.proficredit.pl>, <http://poznan.proficredit.pl>, <http://wroclaw.proficredit.pl>, <http://opole.proficredit.pl>, <http://katowiceschod.proficredit.pl>, <http://katowiczachod.proficredit.pl>, <http://krakow.proficredit.pl>, <http://lublin.proficredit.pl>, <http://rzyszow.proficredit.pl>,

<http://kielce.proficredit.pl>, <http://bialystok.proficredit.pl>, <http://torun.proficredit.pl>,
<http://gdansk.proficredit.pl>, <http://olsztyn.proficredit.pl>, <http://lodz.proficredit.pl>,
<http://szczecin.proficredit.pl>, <http://bydgoszcz.proficredit.pl>,
<http://zielonagora.proficredit.pl>, <http://pozyczkiwarszawa.proficredit.pl> informacji o
decyzji zobowiązującej wydanej przez Prezesa UOKiK oraz komunikatu informującego o
możliwości wniesienia reklamacji celem ponownego przeliczenia przez Spółkę kwoty
dokonanego uprzednio zwrotu części pozaodsetkowych kosztów pożyczki i wypłacenia
konsumentowi brakującej części tych kosztów, obejmujących koszty opłaty
przygotowawczej. Powyższy komunikat będzie następującej treści:

„W związku z decyzją zobowiązującą Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
wydaną w dniu sygn. PROFI CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Bielsku Białej informuje,
że zobowiązała się do usunięcia trwających skutków stosowania praktyki polegającej na
nieobniżaniu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego
kosztu kredytu o koszty opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono
czas obowiązywania umowy, co w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii
Europejskiej wydanego w dniu 11 września 2019 r. (sygn. C-383/18), mogło naruszać
dyspozycję przepisu art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim (tekst jednolity Dz.U. z
2018 r., poz. 993 ze zm.) i jednocześnie stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia
16 lutego 2017 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i oraz naruszać zbiorowe interesy
konsumentów (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz. 798 i 650). Jednocześnie PROFI CREDIT
Polska S.A. informuje, że w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki, o ile została dokonana
po dniu 16 maja 2016 r., w celu odzyskania nadpłaconej kwoty istnieje możliwość :

- złożenia pisemnej reklamacji zawierającej aktualny numer rachunku bankowego lub
- złożenia reklamacji pod dedykowanym numerem infolinii (nr), gdzie klient również
będzie mógł uzyskać informację o wartości ewentualnego dodatkowego zwrotu oraz
zasadach przekazania Spółce informacji o aktualnym numerze rachunku bankowego. Treść
decyzji zobowiązującej Prezesa UOKiK dostępna jest pod adresem

I zostanie zamieszczona w następujący sposób:

- w przypadku strony domeny głównej www.proficredit.pl
 - białą czcionką [z uwagi na ciemne tło strony] LATO (kod szesnastkowy RGB #ffffff),
rozmiar czcionki 14,
 - tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,
 - w górnej części strony głównej domeny [proficredit.pl](http://www.proficredit.pl), pod formularzem kontaktowym,
bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne
przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy
np. rotacyjnego banera czy slajdera),
 - tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona
oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu z
każdej strony,
 - fragment: „decyzją zobowiązującą Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów”
będzie stanowić hipertączę prowadzące do strony internetowej
https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf,
- w przypadku pozostałych stron internetowych tj. <http://lp.proficredit.pl>,
<http://warszawa.proficredit.pl>, <http://pogotowiegotowkowe.info>,
<http://bielskobiala.proficredit.pl>, <http://poznan.proficredit.pl>,
<http://wroclaw.proficredit.pl>, <http://opole.proficredit.pl>,
<http://katowiceschod.proficredit.pl>, <http://katowiczachod.proficredit.pl>,
<http://krakow.proficredit.pl>, <http://lublin.proficredit.pl>, <http://rzyszow.proficredit.pl>,
<http://kielce.proficredit.pl>, <http://bialystok.proficredit.pl>, <http://torun.proficredit.pl>,
<http://gdansk.proficredit.pl>, <http://olsztyn.proficredit.pl>, <http://lodz.proficredit.pl>,
<http://szczecin.proficredit.pl>, <http://bydgoszcz.proficredit.pl>,
<http://zielonagora.proficredit.pl>, <http://pozyczkiwarszawa.proficredit.pl>

- czarną czcionką [z uwagi na białe tło strony] ARIAL (kod szesnastkowy RGB #000000), rozmiar czcionki 14,
- tekst powyższego oświadczenia wyjustowany,
- w górnej części każdej z ww. stron internetowych obok formularza kontaktowego, bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika; oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na stronie (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera),
- tekst umieszczony w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie, z uwzględnieniem marginesu z każdej strony,
- fragment: „decyzją zobowiązującą Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów” będzie stanowić hipertączę prowadzące do strony internetowej https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf,

e) Spółka, w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji zobowiązującej, wdroży procedurę przyjmowania reklamacji poprzez Infolinię oraz przyspieszony tryb rozpatrywania reklamacji.

Jednocześnie PROFI podał, że z dniem 20 września 2019 r. podjął decyzję o pozytywnym rozpatrywaniu reklamacji konsumentów dotyczących całkowitych wcześniejszych spłat dokonanych po dniu 16 maja 2016 r. poprzez ponowne wyliczenie kwoty obniżki kosztów pozaodsetkowych, z uwzględnieniem opłaty przygotowawczej, skutkujące dodatkowym zwrotem środków obejmujących tę opłatę.

7. Prezes UOKiK ponownie zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zebrany w sprawie i prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów przed wydaniem decyzji (pismo z dnia 7 kwietnia 2020 r.). PROFI nie skorzystało z ww. uprawnień.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

1. PROFI jest spółką prawa handlowego, wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem 0000518190. W zakresie działalności gospodarczej Spółka zajmuje się m.in. udzieleniem pożyczek gotówkowych.

Spółka jest również wpisana - pod nr RIP000054 - do rejestru instytucji pożyczkowych, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

(dowód: karta 7, 148-151, 156-159)

2. Spółka udziela kredytów konsumenckich, określonych w art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy o kredycie konsumenckim, oferując następujące produkty:

a. „Umowa pożyczki” - wersja Standard - **(tajemnica przedsiębiorstwa)**

b. „Umowa pożyczki” - wersja Bonus - **(tajemnica przedsiębiorstwa)**

Umowy pożyczki Spółka zawiera z konsumentami w Biurach Regionalnych i Terenowych Spółki oraz poza ww. lokalami, na terenie całej Polski.

Z dniem 11 marca 2016 r. Spółka dokonała zmian w treści wzorców umów, w związku ze zmianą ustawy o kredycie konsumenckim.

PROFI, jako kredytodawca, współpracuje z pośrednikami kredytowymi tj. osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą oraz osobami prawnymi, na podstawie zawartych z nimi umów o pośrednictwie.

Do swojej działalności Spółka wykorzystuje następujące strony internetowe:

<http://proficredit.pl>,
<http://lp.proficredit.pl>
<http://pogotowiegotowkowe.info>
<http://bielskobiala.proficredit.pl>
<http://poznan.proficredit.pl>
<http://wroclaw.proficredit.pl>
<http://opole.proficredit.pl>
<http://katowicewschod.proficredit.pl>
<http://katowiczachod.proficredit.pl>
<http://krakow.proficredit.pl>
<http://lublin.proficredit.pl>
<http://rzeszow.proficredit.pl>
<http://kielce.proficredit.pl>
<http://bialystok.proficredit.pl>
<http://torun.proficredit.pl>
<http://gdansk.proficredit.pl>
<http://olsztyn.proficredit.pl>
<http://lodz.proficredit.pl>
<http://warszawa.proficredit.pl>
<http://szczecin.proficredit.pl>
<http://bydgoszcz.proficredit.pl>
<http://zielonagora.proficredit.pl>
<http://pozyczkiwarszawa.proficredit.pl>
<http://partner.proficredit.pl>
<http://rekrutacja.proficredit.pl>.

Strona <http://partner.proficredit.pl> jest dedykowana partnerom biznesowym Spółki, natomiast na stronie <http://rekrutacja.proficredit.pl> znajdują się oferty pracy w Spółce. (dowód: karta 23-24, 27, 416, 418,419)

3. Od konsumentów zawierających umowę pożyczki PROFI pobiera następujące koszty pozaodsetkowe:

- prowizję,
 - opłatę przygotowawczą, w kwocie 129 zł,
 - opłatę za „Twój Pakiet” (opcjonalnie, w przypadku zawarcia umowy pożyczki „Bonus”).
- (dowód: karta 25, 58-62)

4. Jak podało PROFI, wysokość opłaty przygotowawczej pobieranej od konsumentów cyt.:

(tajemnica przedsiębiorstwa)

(dowód: karta 21-22)

5. W ppkt 2.2. wzorca umowy p.n. „Umowa pożyczki” - wersja Bonus - wpisano postanowienie o treści: „Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Całkowity Koszt Pożyczki ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby Pożyczkobiorca poniósł je przed spłatą. Kosztami, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, są Prowizja, Cena "Twojego Pakietu" oraz Odsetki Umowne. **Opłata Preparacyjna, jako opłata, która nie jest zależna od okresu obowiązywania Umowy, nie podlega zwrotowi. (...).”**

Natomiast w ppkt 2.3. wzorca umowy p.n. „Umowa pożyczki” - wersja Standard - znajduje się postanowienie o treści: „Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub

części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Całkowity Koszt Pożyczki ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby Pożyczkobiorca poniósł je przed spłatą. Kosztami, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, są Prowizja oraz Odsetki Umowne. Oplata Przygotowawcza, jako opłata, która nie jest zależna od okresu obowiązywania Umowy, nie podlega zwrotowi. (...).”

(dowód: karta 58-63)

6. W analizowanych wzorcach umów pożyczki - Bonus i Standard - będących załącznikami do pisma Spółki z dnia 5 lipca 2017 r., podano:

- pkt 1.4 „W związku z udzieleniem Pożyczki Pożyczkodawca pobiera:

(a) opłatę przygotowawczą w wysokości zł („Oplata Przygotowawcza”), która zostanie rozłożona na raty i spłacona wraz z Pożyczką;

(b) wynagrodzenie prowizyjne w wysokości Prowizja zł („Prowizja”), które zostanie rozłożone na raty i spłacone przez Pożyczkobiorcę wraz z Pożyczką;

(c) wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek Pożyczkobiorcy „Twojego Pakietu”, o którym mowa w pkt 15 w wysokości Pakiet zł („Cena „Twojego Pakietu”), które zostanie rozłożone na raty i spłacone przez Pożyczkobiorcę wraz z Pożyczką.”- tylko w wersji umowy Bonus.

- pkt 1.5 „W związku z powyższym, zgodnie z ustawą z dnia 12 maja 2011 o kredycie konsumenckim („UKK”), Pożyczkodawca wskazuje, że:

(a) całkowity koszt Pożyczki, czyli wszelkie koszty, które Pożyczkobiorca zobowiązany jest ponieść w związku z Umową, obliczony zgodnie z UKK („Całkowity Koszt Pożyczki”) wynosi zł; (...)

(c) całkowita kwota do zapłaty przez Pożyczkobiorcę, tj. suma Całkowitego Kosztu Pożyczki i Pożyczki („Całkowita Kwota do Zapłaty”) wynosizł”

W powyższych wzorcach umów, w pkt 1.2 zostało podane, iż „Pożyczka jest oprocentowana według stałej stopy oprocentowania, w wysokości% w skali roku („Odsetki Umowne”)”.

Z dniem 21 lipca 2017 r. Spółka dokonała zmiany treści postanowień zawartych we wzorcach umów pożyczek, nadając im brzmienie:

- pkt 1.4. „W związku z udzieleniem Pożyczki Pożyczkobiorca jest zobowiązany ponieść następujące koszty:

(a) opłatę przygotowawczą w wysokości zł („Oplata Przygotowawcza”),

(b) wynagrodzenie prowizyjne w wysokości zł („Prowizja”);

(c) wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek Pożyczkobiorcy „Twojego Pakietu”, o którym mowa w pkt 15 w wysokości zł („Cena „Twojego Pakietu”).” - tylko w wersji umowy Bonus.

- pkt 2.3 „Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Po dokonaniu przez Pożyczkobiorcę wpłaty stosuje się procedurę opisaną w pkt od 2.3 do 2.7. Całkowity Koszt Pożyczki ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania Umowy, chociażby Pożyczkobiorca poniósł je przed spłatą. Kosztami, o których mowa w zdaniu poprzedzającym są Prowizja, Cena "Twojego Pakietu" oraz Odsetki Umowne. Oplata Przygotowawcza, jako opłata, która nie jest zależna od okresu obowiązywania Umowy, nie podlega zwrotowi. (...).”

Powyższe modyfikacje nie wprowadziły żadnej zmiany w kwestii zwrotu opłaty przygotowawczej w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki.

Zapis odnoszący się do „Ceny „Twojego Pakietu”” ujęty jest tylko we wzorcu umowy pożyczki wersja Bonus.

(dowód: karta 58-63, 153, 160-168, 188-190)

7. Spółka nie dokonywała zwrotu części opłaty przygotowawczej w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki przez klientów, którzy od dnia 19 grudnia 2011 r. zawarli umowy pożyczek konsumenckich. Z dniem 12 września 2019 r. PROFi dokonał zmiany tej praktyki - w przypadku, gdy całkowita wcześniejsza spłata tych umów nastąpiła po wydaniu wyroku TSUE tj. od dnia 11 września 2019 r. Spółka dokonuje obniżki kosztów pozaodsetkowych w sposób proporcjonalny do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki, na zasadach proporcji arytmetycznej, przy uwzględnieniu, że:

- pełny okres spłaty umowy to okres licząc od dnia wypłaty przez Spółkę na rachunek bankowy konsumenta środków z tytułu pożyczki do dnia terminu płatności ostatniej raty wskazanej w harmonogramie spłaty (ilość dni),

- okres, o który skrócono czas obowiązywania umowy pożyczki tj. okres liczony od dnia, w którym konsument dokonał wpłaty środków stanowiących wcześniejszą spłatę do dnia terminu zapłaty ostatniej raty wskazanej w harmonogramie spłaty rat (ilość dni).

Na potwierdzenie powyższego Spółka przedstawiła komplety dokumentów trzech spraw, w których dokonano obniżki całkowitego kosztu pożyczki w związku z wcześniejszą, całkowitą jej spłatą wraz z zestawieniem obrazującym warunki, na jakich zawarto każdą z ww. pożyczek oraz wysokość dokonanej redukcji kosztów.

(dowód: karta 214-215, 279-296, 370-389)

8. Z dniem 20 września 2019 r. rozpoczęta została procedura zwrotu części kosztów tym konsumentom, którzy dokonali całkowitej wcześniejszej spłaty pożyczki po dniu 16 maja 2016 r. Reklamacje składane przez tych konsumentów są rozpatrywane pozytywnie - Spółka ponownie dokonuje wyliczenia kwoty obniżki kosztów pozaodsetkowych z uwzględnieniem opłaty przygotowawczej, skutkujące dodatkowym zwrotem środków obejmujących tę opłatę. Na potwierdzenie PROFi przesłał komplety dokumentów trzech spraw, każda zawierająca umowę pożyczki, reklamację konsumenta, odpowiedź Spółki na reklamację oraz potwierdzenie wypłaty środków - zwrot z tytułu obniżenia opłaty przygotowawczej. Dodatkowo PROFi załączył zestawienie obrazujące warunki, na jakich zawarte zostały ww. umowy pożyczek oraz rozliczenie dokonanej obniżki opłaty przygotowawczej.

(dowód: karta 215-216, 297-321, 390-408)

9. PROFi zmienił w stosowanych wzorcach umów treść postanowienia dotyczącego zwrotu części kosztów w przypadku wcześniejszej spłaty pożyczki, nadając mu nowe brzmienie:

„Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Po dokonaniu przez Pożyczkobiorcę wpłaty stosuje się procedurę opisana w pkt od 2.3 do 2.7. W takim przypadku Pożyczkodawca dokona redukcji Całkowitego Kosztu Pożyczki. Z tytułu wcześniejszej spłaty Pożyczki Pożyczkodawca nie pobiera żadnych prowizji ani opłat.”(Część C1 -części umowy, pkt2.3)

Jednocześnie PROFi przedstawił zmienione wzorce umów p.n. „Umowa pożyczki” - wersja Standard i „Umowa pożyczki” - wersja Bonus, wprowadzone do obrotu z dniem 1 października 2019 r. oraz przykładowe umowy zawarte z konsumentami na podstawie tych wzorców.

(dowód: karta 214, 222-278)

10. Zmiany, o których mowa w powyższych pkt 7-10 zostały formalnie zatwierdzone Uchwałą pełnego Zarządu Spółki z dnia 23 października 2019 r. (tajemnica przedsiębiorstwa)

(dowód: karta 322-323)

Mając na względzie powyższe ustalenia faktyczne, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

I. Interes publiczny.

Prezes UOKiK, zgodnie z art. 1 ust. 1 uokik podejmuje się ochrony interesów konsumentów wyłącznie w interesie publicznym, tzn. wtedy, gdy daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach¹. Warunkiem koniecznym do uruchomienia instrumentów określonych w tej ustawie jest zatem zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorcy naruszają jej przepisy i jednocześnie stanowią zagrożenie dla interesu publicznego, bądź też naruszają ten interes.

Niniejsze postępowanie dotyczy naruszania przez Spółkę przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Przedsiębiorca oferuje swoje usługi powszechnie na obszarze całego kraju, a umowy zawiera z konsumentami na odległość, za pośrednictwem strony internetowej. Praktyki stosowane przez PROFI nie dotyczą jedynie interesów indywidualnych konsumentów, lecz dotyczyć mogą każdego, kto skorzystał lub może skorzystać z jego oferty udzielenia pożyczki. Oznacza to *de facto*, że przedmiotowa praktyka mogła dotyczyć nieokreślonego z góry kręgu adresatów, a zatem mogła naruszać zbiorowy interes konsumentów. Uznać wobec tego należy, iż niniejsze postępowanie prowadzone jest w interesie publicznym.

II. Przepis art. 24 ust. 1 uokik stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy, w szczególności: (...) 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (...)”.

W związku z powyższym, dla uznania zachowania przedsiębiorcy za niezgodne z zawartym w uokik zakazem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów należy wykazać, że spełnione zostały kumulatywnie trzy następujące przesłanki:

- a) oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą, w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
- b) zachowanie to jest bezprawne,
- c) zachowanie to narusza zbiorowe interesy konsumentów, tj. godzi w zbiorowy interes konsumentów.

Ad a) Status przedsiębiorcy.

Zgodnie z art. 4 pkt 1 uokik pod pojęciem przedsiębiorcy rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2019 r., poz. 1292 z późn. zm.). W myśl zaś art. 4 ust. 1 ustawy Prawo przedsiębiorców „Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca

¹Por. wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 13 stycznia 2009 r., sygn. akt XVII Ama 26/08.

osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą”.

W przedmiotowej sprawie strona postępowania jest przedsiębiorcą, prowadzącym we własnym imieniu działalność gospodarczą w formie spółki akcyjnej, będąc osobą prawną, wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 518190. Tym samym PROFI przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów, a jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ad b) Bezprawność działań przedsiębiorcy.

Bezprawność w rozumieniu art. 24 ust. 1 uokik polega na zachowaniu przedsiębiorcy - w postaci działania, jak również zaniechania - które jest sprzeczne z powszechnie obowiązującym porządkiem prawnym lub dobrymi obyczajami. Bezprawność jest przy tym obiektywnym czynnikiem, a więc niezależna jest od winy i jej stopnia, jak również bez znaczenia jest świadomość przedsiębiorcy istnienia naruszeń lub wystąpienia szkody.

Jako „sprzeczne z prawem” należy kwalifikować zachowania sprzeczne z nakazem zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych. Sprzeczne z prawem są czyny zakazane przepisami administracyjnymi lub przepisami prawa gospodarczego publicznego, czyny zabronione przepisami o charakterze cywilnym, sprzeczne z nakazami zawartymi w prawie cywilnym lub prawie administracyjnym.

Bezprawność praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o jakiej mowa w art. 24 ust. 1 uokik, może również wynikać ze sprzeczności z normami moralnymi, określanymi jako zasady współżycia społecznego lub dobre obyczaje.

Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga zatem kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego lub dobrymi obyczajami.

Z tego względu, przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu jest wykazanie, że w ustalonym stanie faktycznym Spółka dopuściła się naruszenia art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, poprzez nieobniżanie całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty całej kwoty pożyczki, o koszt opłaty przygotowawczej, który dotyczy okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy.

W ocenie Prezesa Urzędu² art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim należy rozumieć w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego następuje obniżenie wszystkich możliwych kosztów takiego kredytu, niezależnie od ich charakteru i niezależnie od tego, kiedy koszty te zostały faktycznie poniesione przez kredytobiorcę, z tymże wyjątkiem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny, tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie - i to stanowi jedyny, wskazany w ustawie o kredycie konsumenckim, ogranicznik ustalenia redukcji kosztu kredytu związanego z jego wcześniejszą spłatą. Należy wskazać, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, przepis ten obejmuje swoim zakresem całkowity koszt kredytu. Definicja całkowitego kosztu kredytu zawarta została z kolei w art. 5 pkt 6 tej ustawy i zgodnie z tym przepisem obejmuje: „wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a)

² Wskazana w dalszej części niniejszej decyzji interpretacja przepisu została przedstawiona również w „Stanowisku Rzecznika Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie interpretacji art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim” z dnia 16 maja 2016 r., zamieszczonym na stronie https://rf.gov.pl/pdf/Stanowisko_UOKiK_RzF_1605016.pdf

odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach - z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta". Tym samym, art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim nie wyłącza przedmiotowo możliwości obniżenia żadnego z rodzajów kosztów określonych w art. 5 pkt 6 tej ustawy. W ocenie Prezesa Urzędu nie jest uzasadniony pogląd, według którego ustawodawca, na potrzeby tego przepisu, wprowadza dwie kategorie kosztów: te których wysokość lub powstanie zależy od okresu, na jaki udzielono kredytobiorcy kredytu oraz te, które nie są zależne od tego okresu. Przyjęcie takiego podziału byłoby sprzeczne z definicją ustawową całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego, a także niespójne z konstrukcją ustawy o kredycie konsumenckim, jej istotą, celem i założeniami³. Okoliczność, iż opłata przygotowawcza pobierana przez PROFIL jest elementem całkowitego kosztu kredytu, nie jest przy tym kwestionowana przez Spółkę. Art. 49 ust. 1 ustawy jasno wskazuje również, że rekalkulacja (redukcja) kosztów odnosi się nawet do tych kosztów, które już zostały poniesione przez konsumenta. Brak jest przedmiotowego wyłączenia spod kosztów podlegających redukcji określonych opłat, jako jednej z kategorii kosztów.

Wskazana przez Prezesa Urzędu wykładnia art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim znajduje również uzasadnienie w innej instytucji prawnej, która przewidziana jest w ustawie o kredycie konsumenckim. Art. 54 ustawy o kredycie konsumenckim przewiduje, że w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu, natomiast kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej. Koszty, które zostały już poniesione przez konsumenta, a które mają rekompensować kredytodawcy koszty przygotowania umowy (w tym opłata przygotowawcza pobierana przez Spółkę, nawet jeżeli została pobrana jednorazowo), podlegają w takim przypadku zwrotowi. Ze względu na konieczność zachowania spójności ustawy o kredycie konsumenckim, nie znajduje zatem uzasadnienia powód, dla którego koszty opłaty przygotowawczej nie miałyby podlegać proporcjonalnej redukcji w przypadku przedterminowej spłaty kredytu przez konsumenta⁴.

W ocenie Prezesa Urzędu powyższe stanowisko znajduje również odzwierciedlenie w brzmieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.Urz.UE L Nr 133 z 22.5.2008, s. 66 ze zm.), którego implementację stanowią art. 48 i art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim. W zdaniu drugim wskazanego ustępu dyrektywa stwierdza w sposób jasny i niebudzący żadnych wątpliwości, że konsument jest „uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy”. Dyrektywa jasno wskazuje, że obniżce podlegają nie tylko odsetki, ale również wszelkie pozostałe koszty, mieszczące się w definicji całkowitego kosztu kredytu. Przepis ten nie używa natomiast pojęcia „kosztów zależnych od długości trwania umowy kredytu”.

Pojęcie całkowitego kosztu kredytu, którym posługuje się art. 16 ust. 1 Dyrektywy, zostało zdefiniowane w art. 3 pkt g) Dyrektywy. Oznacza ono wszystkie koszty łącznie z odsetkami, prowizjami, podatkami oraz wszelkimi innymi opłatami, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych. Całkowity koszt kredytu zgodnie z przywołanym przepisem obejmuje także koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, jeżeli zawarcie umowy

³ Tak E. Rutkowska-Tomaszewska, Redukcja kosztów kredytu konsumenckiego a przedterminowa jego spłata w świetle art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, [w:] Studia prawno-ekonomiczne. t. C, 2016, s. 172.

⁴ Tak również E. Rutkowska-Tomaszewska, op.cit., s. 169.

dotyczącej takiej usługi jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach.

Przyjęcie przeciwnej wykładni, zgodnie z którą art. 16 ust. 1 dyrektywy przyznawałby konsumentowi prawo do uzyskania proporcjonalnej redukcji wyłącznie części kosztów - tych, których wysokość jest powiązana z okresem, na który kredyt został udzielony - nie znajduje uzasadnienia w jednoznacznej treści tego przepisu.

Należy zauważyć, że pojęcie „kosztów zależnych od długości trwania umowy kredytu” nie tylko nie zostało użyte w art. 16 ust. 1 dyrektywy, ale w ogóle nie jest w niej stosowane ani też nie zostało w niej zdefiniowane. Pojęciem tym nie posługuje się też żaden inny akt prawa pochodnego. W konsekwencji należy stwierdzić, że w prawie unijnym nie istnieją normatywne kryteria rozróżnienia między kosztami powiązаныmi z długością trwania umowy i niepowiązаныmi z tą długością, które mogłyby być stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Ponadto należy mieć na względzie, że art. 16 ust. 2-5 Dyrektywy przyznaje kredytodawcy prawo do zastrzeżenia prowizji z tytułu wcześniejszej spłaty kredytu.

Celem tej regulacji jest umożliwienie kredytodawcy kompensacji kosztów, jakie może ponieść w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu przez konsumenta, przy czym możliwość zastrzeżenia takiej prowizji zgodnie z art. 16 Dyrektywy - jako wyjątek od zasady, że konsument ma prawo dokonać wcześniejszej spłaty kredytu bez ponoszenia kosztów z tego tytułu - jest ściśle ograniczona, a metodologia jej obliczenia została szczegółowo uregulowana. Rozwiązanie przyjęte w art. 16 ust. 2-5 Dyrektywy zabezpiecza więc już interes kredytobiorcy w ten sposób, że pozwala mu skompensować stratę, jaką wyjątkowo mógłby ponieść w związku z faktem, że wcześniejsza spłata kredytu przez konsumenta wygenerowała po jego stronie koszty.

Podsumowując, w ocenie Prezesa Urzędu art. 16 ust. 1 Dyrektywy przyznaje konsumentowi, który dokonał całkowitej, wcześniejszej spłaty kredytu prawo do uzyskania proporcjonalnej obniżki całkowitego kosztu tego kredytu, to znaczy wszystkich kosztów określonych w art. 3 lit. g) Dyrektywy, nie zaś wyłącznie tych, których wysokość jest powiązana z długością trwania umowy kredytu.

Stanowisko Prezesa UOKiK w przedmiocie wykładni art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim⁵ - opublikowane w maju 2016 r. - zostało w pełni potwierdzone przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. W wyroku z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt C-383/18 (Lexitor), TSUE wskazał, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta. Jak wskazał Trybunał, obniżka całkowitego kosztu kredytu obejmuje również koszty, których wysokość nie jest zależna od okresu obowiązywania umowy.

Uzasadniając rozstrzygnięcie, TSUE przypomniał, że celem Dyrektywy jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów. Ów system ochrony opiera się na założeniu, że konsument jest stroną słabszą niż przedsiębiorca zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania. W celu zagwarantowania tej ochrony art. 22 ust. 3 Dyrektywy zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, aby przepisy przyjmowane przez nie w celu wykonania Dyrektywy nie mogły być obchodzone poprzez sposób formułowania umów. Tymczasem skuteczność prawa konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu byłaby osłabiona, gdyby obniżenie kredytu mogło ograniczyć się do uwzględnienia jedynie kosztów przedstawionych przez kredytodawcę jako zależne od okresu obowiązywania umowy, ponieważ wysokość i podział kosztów są określane jednostronnie przez przedsiębiorcę, a rozliczenie kosztów może obejmować pewną marżę

⁵https://rf.gov.pl/pdf/Stanowisko_UOKiK_RzF_1605016.pdf

zysku. Ponadto ograniczenie możliwości obniżenia całkowitego kosztu kredytu jedynie do kosztów wyraźnie związanych z okresem obowiązywania umowy pociągałoby za sobą ryzyko, że konsument zostanie obciążony wyższymi jednorazowymi płatnościami w chwili zawarcia umowy o kredyt, ponieważ kredytodawca mógłby próbować ograniczyć do minimum koszty zależne od okresu obowiązywania umowy. Trybunał podzielił w tym zakresie ocenę rzecznika generalnego co do tego, że zakres swobody działania, jakim dysponują instytucje kredytowe w swoich rozliczeniach i organizacji wewnętrznej, w praktyce bardzo utrudnia określenie przez konsumenta lub sąd kosztów obiektywnie związanych z okresem obowiązywania umowy.

W związku z powyższym prezentowane przez Spółkę stanowisko, zgodnie z którym charakter opłaty przygotowawczej (tj. opłaty stanowiącej koszt kredytu) w żaden sposób nie jest zależny od terminu spłaty kredytu, a co za tym idzie - nie podlega obniżeniu i nie ma w tym przypadku zastosowanie art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim, nie tylko nie znajdowało poparcia w brzmieniu Dyrektywy, stało w oczywistej sprzeczności z jej celami i systematyką, ale również było pozbawione obiektywnego uzasadnienia. Należy bowiem uznać, że zaproponowany przez Spółkę wariant wykładni art. 16 ust. 1 Dyrektywy umożliwił w prosty sposób obejście dyspozycji tego przepisu, co zagrażałoby realizacji celu Dyrektywy, jakim jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumenta, poprzez rozwój przejrzystego rynku kredytowego.

Mając na uwadze zasadę prowsólnotowej wykładni prawa, w taki sam sposób rozumieć należy art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim.

Reasumując, w ocenie Prezesa Urzędu, działanie Spółki polegające na nieobniżaniu w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego całkowitego kosztu kredytu o koszty opłaty przygotowawczej, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy mogło być sprzeczne z art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Ad c) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów, tj. zachowanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Uokik nie podaje definicji „zbiorowego interesu konsumentów”, wskazując jednak w przepisie art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na samym zagrożeniu im. Dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów istotne jest ustalenie, że konkretne działanie przedsiębiorcy nie ma ściśle określonego adresata, lecz zostało skierowane do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Jak podnosi się w doktrynie, w pojęciu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów mieści się także działanie przedsiębiorcy skierowane wprawdzie do oznaczonych (zindywidualizowanych), ale za to dostatecznie licznych konsumentów, o ile przy tym konsumentów tych łączy jakaś wspólna cecha rodzajowa. Wówczas poszkodowana zostaje pewna grupa konsumentów, niebędąca jedynie - z punktu widzenia przedsiębiorcy stosującego daną praktykę - zbiorowością przypadkowych jednostek, lecz stanowiącą określoną i odrębną kategorię konsumentów, reprezentującą w znacznym stopniu wspólne interesy⁶. Należy zatem przyjąć, że zbiorowy interes konsumentów nie musi odnosić się do nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować, gdyż brak indywidualizacji nie sprzeciwia się możliwości wyodrębnienia kategorii bądź zbioru konsumentów o pewnych cechach. Oznacza to, że nie ilość faktycznych, potwierdzonych naruszeń, ale przede wszystkim ich charakter, a w związku z tym możliwość (choćby tylko potencjalna) wywołania negatywnych skutków wobec określonej zbiorowości przesądza o naruszeniu zbiorowego interesu.

⁶M. Szydło, Publicznoprawna ochrona zbiorowych interesów konsumentów, *Monitor Prawniczy* 2004/17/791.

Wskazana praktyka Spółki dotyczy nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować, tj. nieoznaczonej grupy konsumentów, którzy zawarli z Profi umowę pożyczki oraz zdecydowali się na skorzystanie z uprawnienia do przedterminowej jej spłaty. Z tego względu, w ocenie Prezesa Urzędu, interes konsumentów, który mógł zostać naruszony w wyniku działań podejmowanych przez Profi nie stanowi sumy indywidualnych interesów poszczególnych klientów, lecz ma charakter zbiorowy, co przesądza o możliwości uznania, iż działania te godzą w zbiorowy interes konsumentów. W niniejszej sprawie Spółka narusza majątkowy interes konsumentów poprzez niezwracanie im w przypadku spłaty kredytów przed terminem określonym w umowach, części opłat przygotowawczych, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umów.

Reasumując, informacje będące w posiadaniu Prezesa Urzędu dają podstawę do przyjęcia, iż w opisanej sprawie mogło dojść do naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zastosowanie art. 28 uokik

Spółka stosowała praktykę polegającą na nieobniżaniu całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku wcześniejszej całkowitej spłaty pożyczki, o koszt opłaty przygotowawczej, który dotyczy okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy. Po wydaniu wyroku przez TSUE Profi zaniechał powyższego, podejmując następujące działania:

- a) z dniem 12 września 2019 r. rozpoczął proces zwrotu części opłaty przygotowawczej, proporcjonalnie do czasu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy tym konsumentom, którzy dokonali wcześniejszej, całkowitej spłaty pożyczki po dniu wydania wyroku TSUE tj. od dnia 11 września 2019 r.,
- b) z dniem 20 września 2019 r. rozpoczęta została procedura zwrotu części kosztów tym konsumentom, którzy dokonali całkowitej wcześniejszej spłaty pożyczki po dniu 16 maja 2016 r., a reklamacje składane przez tych konsumentów są rozpatrywane pozytywnie,
- c) w dniu 1 października 2019 r. dokonał zmiany treści kwestionowanego postanowienia wzorca umowy, nadając mu brzmienie: „Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Po dokonaniu przez Pożyczkobiorcę wpłaty stosuje się procedurę opisana w pkt od 2.3 do 2.7. W takim przypadku Pożyczkodawca dokona redukcji Całkowitego Kosztu Pożyczki. Z tytułu wcześniejszej spłaty Pożyczki Pożyczkodawca nie pobiera żadnych prowizji ani opłat.”

Wobec powyższego należało uznać, iż Spółka zaprzestała stosowania praktyki polegającej na niezwracaniu części kosztów tym konsumentom, którzy dokonali wcześniejszej, całkowitej spłaty pożyczki. Niemniej jednak skutki takiego działania pozostały i na Spółce ciąży obowiązek ich usunięcia, do czego Spółka się zobowiązała.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 uokik, warunkiem wydania wskazanej w tym przepisie decyzji, jest - oprócz uprawdopodobnienia naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 tej ustawy - zobowiązanie się przez przedsiębiorcę do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków. W ocenie Prezesa Urzędu w rozpoznawanej sprawie warunek powyższy został spełniony. Przedsiębiorca będący stroną niniejszego postępowania złożył w jego toku zobowiązanie, o jakim mowa powyżej.

Złożone przez Profi zobowiązanie mogło zostać przyjęte, albowiem daje podstawy do przyjęcia, że skutki naruszenia dot. nieobniżania całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty całej kwoty pożyczki, o koszt opłaty przygotowawczej, który dotyczy okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy, zostaną usunięte. Przedmiot zobowiązania pozostaje w bezpośrednim związku z zarzucaną przez Prezesa UOKiK praktyką

Spółki. Istota decyzji zobowiązującej polega na zawarciu quasi-porozumienia pomiędzy Prezesem UOKiK a przedsiębiorcą.

W doktrynie podkreśla się, że decyzja zobowiązująca stanowi jeden z najbardziej skutecznych mechanizmów będących w dyspozycji Prezesa UOKiK, których celem jest doprowadzenie działań przedsiębiorców do stanu zgodności z prawem ochrony konkurencji i konsumentów. Przyczyną wysokiej skuteczności procedury zobowiązującej jest przede wszystkim proporcjonalne rozłożenie obciążeń i korzyści po obu stronach tej relacji administracyjno-prawnej. Każda ze stron, tj. Prezes UOKiK i przedsiębiorca wnosi swoisty „wkład” w doprowadzenie do stanu zgodności z prawem, poświęcając z reguły pewne wartości, a w zamian zyskując inne, przy czym ostatecznie zyskuje konsument, którego interes podlega szczególnej ochronie⁷

Propozycja zobowiązania zakłada dokonanie rozliczenia i zwrotu opłaty przygotowawczej, proporcjonalnie do czasu, o który skrócono okres obowiązywania umowy, tym wszystkim konsumentom, którzy w okresie od dnia 16 maja 2016 r. do 11 września 2019 r. dokonali spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie pożyczki i którzy zwrócą się do Spółki o dokonanie takiego rozliczenia, składając reklamację. Zwrotu Bank dokona stosując tzw. metodę liniową.

Metoda linowa zakłada proporcjonalny zwrot tej części prowizji, która dotyczy okresu, o który skrócono okres kredytowania. Formuła obliczenia kwoty zwrotu będzie wymagała ustalenia:

- jaka część poniesionych kosztów kredytu przypada na jeden dzień kalendarzowy;
- liczby dni, o które skrócono okres kredytowania (liczba dni od daty spłaty kredytu do daty jego wymagalności).

Kwota zwrotu będzie stanowiła iloczyn kosztu przypadającego na jeden dzień kalendarzowy i liczby dni, o które skrócono okres kredytowania.

Przykładowo: jeśli klient zaciągnął 15 marca 2016 roku pożyczkę splotaną w dwunastu miesięcznych ratach (czyli na 365 dni), a kwota opłaty przygotowawczej tej pożyczki wynosiła 100 zł, to część kosztów przypadających na jeden dzień kalendarzowy pożyczki wynosi $100 \text{ zł} / 365 = 0,27 \text{ zł}$. Jeśli pożyczka została wcześniej spłacona w dniu 20 listopada 2016 roku, to okres kredytowania skrócił się o 115 dni. Kwota do zwrotu wynosi: 31,05 zł.

Wprawdzie Spółka rozpoczęła już proces zwrotu ww. kosztów, niemniej jednak nie został on jeszcze zakończony. Natomiast zobowiązanie Spółki daje gwarancję na jego właściwy przebieg oraz na dotarcie - poprzez informację zamieszczoną na stronach internetowych PROFi o możliwości złożenia reklamacji oraz o treści zobowiązania - do jak największej liczby konsumentów, którzy dokonali spłat przed dniem, na jaki umowy pożyczki zostały zawarte, a których koszt opłaty przygotowawczej nie został z tego tytułu pomniejszony.

Ponadto Profi zobowiązał się do poinformowania Prezesa Urzędu o podjętych czynnościach poprzez złożenie sprawozdania z wykonanych działań.

Reasumując, wobec zaniechania stosowania przez Spółkę praktyki polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu pożyczki, w przypadku przedterminowej spłaty całej kwoty pożyczki, o koszt opłaty przygotowawczej, który dotyczy okresu, o jaki skrócono czas obowiązywania umowy oraz jej zobowiązania do usunięcia skutków tego naruszenia, należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.

⁷ J. Sroczyński, Naruszenie zbiorowych interesów konsumentów: decyzja zobowiązująca (uwagi praktyczne oraz de lege ferenda), IKAR 1/2012, s. 99 i 102

Ad II

Stosownie do art. 28 ust. 3 uokik, w decyzji Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Zgodnie z tym przepisem Profi został zobowiązany do złożenia, w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji, informacji o stopniu realizacji ww. zobowiązania. poprzez złożenie sprawozdania z wykonanych działań. Nałożenie obowiązku sprawozdawczego zwalnia Prezesa Urzędu z konieczności monitorowania zachowań Spółki, a pozwala skoncentrować się na efekcie końcowym realizacji zobowiązań, jakim jest sprawozdanie. Termin wyznaczono w taki sposób, by miał on możliwość dokonania tych działań oraz zebrania informacji o stopniu ich wykonania.

Mając powyższe na uwadze należało orzec, jak w pkt II sentencji decyzji.

III. Umorzenie postępowania

Zgodnie z art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018, poz. 2096 ze zm., dalej: kpa), gdy postępowanie administracyjne z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe, organ administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania.

Umorzenie postępowania na podstawie art. 105 § 1 kpa jest obligatoryjne, co oznacza, iż ustalenie przesłanki bezprzedmiotowości postępowania stwarza obowiązek zakończenia postępowania w danej instancji przez jego umorzenie, ponieważ brak jest podstaw do rozstrzygnięcia sprawy co do jej istoty. Dalsze prowadzenie postępowania w takim przypadku, stanowiłoby o jego wadliwości.

Podkreślić przy tym należy, iż przesłanka umorzenia postępowania może istnieć jeszcze przed wszczęciem postępowania, co zostanie ujawnione w toczącym się postępowaniu, a może ona powstać także w czasie trwania postępowania, a więc w sprawie już zawistej przed organami administracyjnymi.

Naczelný Sąd Administracyjny podniósł, że bezprzedmiotowość postępowania oznacza brak któregoś z elementów stosunku materialnoprawnego, skutkującego tym, iż nie można załatwić sprawy przez rozstrzygnięcie jej co do istoty. Jest to orzeczenie formalne, kończące postępowanie bez jego merytorycznego rozstrzygnięcia.⁸

1. PROFi został postawiony zarzut naruszenia obowiązku informacyjnego poprzez niepodanie konsumentom informacji o:

- wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy pożyczki, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim.
- innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności o prowizji, opłacie przygotowawczej oraz opłacie za „Twój Pakiet”, co mogło stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim.

Ustawa o kredycie konsumenckim określa obowiązki kredytodawców i pośredników kredytowych oraz uprawnienia konsumentów związane z zawieraniem umowy o kredyt konsumencki. Ustawa wdraża Dyrektywę, która została wydana w celu ujednoczenia rynku kredytu konsumenckiego w ramach Unii Europejskiej tak, aby konsument mógł porównać ofertę kredytu konsumenckiego nie tylko w swoim kraju, ale także w każdym innym kraju Unii.

⁸ Wyrok NSA w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2003 r., sygn. akt III SA 2225/01.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim umowa o pożyczkę powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia.

Treść tego przepisu nie jest identyczna z postanowieniem zawartym w Dyrektywie, który w art. 10 ust. 2 pkt g) stanowi:

„W umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się: (...)

g) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy; (...).”

Jedną z podstawowych zasad występujących w prawie unijnym jest zasada pierwszeństwa prawa unijnego. Wynika ona głównie z orzecznictwa TSUE, stanowiącego m.in., że prawo unijne ma pierwszeństwo przed prawem krajowym państwa członkowskiego, państwa mają obowiązek zapewnić skuteczność prawa unijnego, a krajom członkowskim nie wolno jest wprowadzać przepisów prawa krajowego, które byłyby sprzeczne z prawem unijnym.

Z treści cytowanego powyżej przepisu art. 10 ust. 2 pkt g) Dyrektywy jednoznacznie wynika, iż nałożony na przedsiębiorcę obowiązek dotyczy przedstawienia założeń przyjętych do obliczenia RRSO. W przypadku przepisu zawartego w ustawie o kredycie konsumenckim (art. 30 ust. 1 pkt 7) nie jest to takie jednoznaczne. Niemniej jednak, zasada pierwszeństwa prawa unijnego, jest zasadą nadrzędną, a co za tym idzie uznać trzeba, że przedsiębiorca nie ma obowiązku przedstawiania w umowie pożyczki założeń wyliczenia całkowitej kwoty do zapłaty.

Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim w umowie pożyczki należy podać informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki.

Jak wynika z treści postanowienia 1.4 wzorców umów Spółka z tytułu udzielania pożyczki pobiera następujące opłaty:

- 1) Opłatę przygotowawczą,
- 2) prowizję,
- 3) cenę „Twojego Pakietu” - tylko przy umowie pożyczki Bonus.

Wysokość tych opłat również jest podawana w ww. postanowieniu.

W zw. z tym zarzut braku informacji o wszystkich założeniach przyjętych do obliczenia całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy pożyczki oraz o kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową pożyczki nie potwierdził się, a co za tym idzie - w niniejszym zakresie wszczęcie postępowania było bezprzedmiotowe.

2. Spółce postawiony został także zarzut nieobniżania całkowitego kosztu pożyczki o wartość oprocentowania pożyczki, prowizji i ceny "Twojego Pakietu" dla skróconego okresu obowiązywania umowy w przypadku częściowej, przedterminowej spłaty pożyczki, co może stanowić naruszenie art. 49 ust. 2 w zw. z art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

Zgodnie bowiem z tym przepisem prawnym „W przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.” (art. 49 ust. 1). Natomiast „ W przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie, ust. 1 stosuje się odpowiednio.” (art. 49 ust. 2).

Jednakże w postanowieniach pkt 2.2 wzorca umowy „Umowa pożyczki gotówkowej” - wersja Bonus oraz pkt 2.3. wzorca umowy „Umowa pożyczki gotówkowej” - wersja Standard Spółka zastrzegła, że pożyczkobiorca ma prawo do wcześniejszej spłaty całości lub części pożyczki, co skutkuje obniżeniem całkowitego kosztu pożyczki o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby Pożyczkobiorca poniósł je przed spłatą. Do kosztów podlegających obniżce Profi zaliczył przy tym prowizję, cenę "Twojego Pakietu" oraz odsetki umowne tj. te koszty, których dotyczył zarzut. Zatem w niniejszym zakresie wszczęcie postępowania było bezprzedmiotowe.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu, działając na podstawie art. 105 § 1 kpa w zw. z art. 83 uokik, postanowił umorzyć postępowanie administracyjne, **jak w pkt IV sentencji decyzji.**

Pouczenia:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm., dalej: KPC) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 755 ze zm., dalej: UoKSwSC), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł.

Zgodnie z art. 103 UoKSwSC, Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 UoKSwSC, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 KPC strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury we Wrocławiu
Agnieszka Jacyszyn